

Eindelijk: Hugo de Jonge gaat worden verhoord door de coronacommissie. Wat kunnen we verwachten?

Posted on 4 juli 2026 by Eva Munnik

Eva Munnik, schrijver van 'De Covidstaat', blikt vooruit op de laatste week van de coronaverhoren voor het zomerreces. Het coronatoegangsbewijs en vaccinaties zijn dan het thema. Voor het eerst neemt voormalig zorgminister Hugo de Jonge op 10 juli plaats tegenover de parlementaire enquêtecommissie. Hoe zal dat gaan?

Afgelopen week ging het tijdens de verhoren van de enquetecommissie over de avondklok, met een huilende Ferd Grapperhaus. De avondklok was een schending van grondrechten. Het coronatoegangsbewijs, in feite vaccinatiedwang, was dat ook.

Of Hugo de Jonge eveneens in woede en huilen zal uitbarsten, net als zijn emotionele *buddy* Grapperhaus – het was 'wij en Ferd tegen de rest', appte Mark Rutte naar De Jonge, zo bleek tijdens zijn verhoor – valt te bezien. Misschien slaagt De Jonge er beter in de vrolijke niets-aan-de-hand-houding van Rutte aan te nemen

tegenover de commissieleden. En alle kritiek van zich af te laten glijden onder het mom dat er gekozen moest worden tussen 'twee slechten'.

Gespleten samenleving

In 2021 voerde Nederland een coronatoegangsbewijs in. Van september 2021 tot en met februari 2022 waren niet-gevaccineerden zonder dagelijkse test niet welkom bij veel openbare gelegenheden.

Hopelijk vragen de commissieleden De Jonge naar de vreemde discrepantie tussen wat hij zei en wat hij deed tijdens de coronacrisis. Want een halfjaar vóór de invoering van de vaccinatiepas beloofde De Jonge nog dat er nooit onderscheid tussen gevaccineerden en ongevaccineerden zou worden gemaakt: 'Laat ik heel duidelijk zeggen: Niemand moet zich verplicht voelen, niemand moet verplicht worden om te bewijzen dat hij of zij gevaccineerd is. Geen directe of indirecte vaccinatieplicht dus.'

Een 'indirecte' vaccinatieplicht was een paar maanden later toch een feit. Want mensen die geen vaccin namen, moesten elke 24 uur bewijzen dat ze geen corona hadden om openbare gelegenheden in te kunnen: testen voor toegang tot het openbare leven. Het spleet de samenleving en zorgde voor een vertrouwensbreuk tussen miljoenen ongevaccineerden en de overheid, die tot op de dag van vandaag niet hersteld is.

In *De Covidstaat* noemt epidemioloog Jos Frantzen het een schande. 'Lichamelijke integriteit is een groot goed. Die grens moet je niet overgaan. Dan ben je gewoon fout bezig.' Rosanne Hertzberger, groot voorstander van vaccineren tegen corona, schreef in een column: 'De uitbreiding van het coronapaspoort had onmiddellijk effect. Zelfs bij het lekken van de maatregelen was het al druk bij de priklocaties. Kennelijk is het enigszins effectief om mensen verder buiten de maatschappij te drukken. Je slaat ze de sportschool of het zaalvoetbal uit handen en je ziet ze direct door de knieën gaan.'

'Maar dan doe je toch even een testje?", zeiden de brave burgers tegen de 'wappies' die klaagden over de vaccinatiepas. Van 'even' testen was echter geen sprake. Testen moest bij een erkende testlocatie van 'Testen voor toegang' en als je – een paar uur later – een vinkje in je QR op je telefoon had, hield je die slechts 24 uur. Dus de volgende dag moest je opnieuw naar de testlocatie – om je kind naar

zwemles of turnen te kunnen brengen, om in de voetbalkantine naar de wc te mogen, een museum of de dierentuin te bezoeken, om in een café te mogen zitten – later zelfs voor buiten op het terras – of een congres te bezoeken.

En testen was lang niet altijd dichtbij. 'In de zuidwesthoek van Friesland, in Stavoren, ligt het dichtstbijzijnde testcentrum op krap veertig minuten rijden,' berichtte de NOS.

Mona Keijzer

Omdat een onderscheid tussen gevaccineerden en ongevaccineerden er qua overdracht niet is, was het coronatoegangsbewijs ook nog eens onwettelijk, legde advocaat Stan Baggen al in 2021 uit in een ingezonden brief in *NRC*: 'De Wet publieke gezondheid bepaalt uitdrukkelijk dat toegangsregels gebaseerd op vaccinatie alleen gesteld mogen worden als kan worden vastgesteld dat bij een gevaccineerde een vergelijkbare kans op overdracht van het virus bestaat als bij iemand na een negatieve testuitslag. Er is dus geen wettelijke grondslag onder de invoering van het coronatoegangsbewijs.' Hopelijk wordt De Jonge ook over dit punt door commissieleden bevraagd.

Oud-staatssecretaris Mona Keijzer wordt volgende week woensdag gehoord door de commissie. Zij werd in september 2021 ontslagen omdat ze zich openlijk uitsprak tegen de coronapas. In *De Covidstaat* zegt Keijzer dat haar uitspraken alles te maken hadden met de impact van de coronapas op grond- en mensenrechten. 'Want waar heb je een rechtsstaat voor? Waar heb je grondrechten voor? Om juist in tijden van crisis burgers te beschermen tegen de overheid.'

Keijzer zag tijdens de coronatijd een surveillancemaatschappij ontstaan. 'En dat is iets om alert op te zijn. Met het coronatoegangsbewijs werd je gezondheidsinformatie – de informatie die de hoogste bescherming geniet – in een app gezet en een andere burger ging controleren of jij wel gezond genoeg was om ergens binnen te komen. Dus niet alleen de overheid controleerde, de ene burger surveilleerde de andere burger. Dit soort ingrijpende bevoegdheden – dat leert de geschiedenis ons – worden zelden tot nooit meer teruggenomen.'

Derde lockdown

Hoewel Mark Rutte bij de invoer van de vaccinatiepas voor de camera's stellig

beweerde dat 'niemand dit leuk vindt' en het 'zo kort mogelijk' ging duren, bleef de regeling vijf maanden van kracht. Het kabinet wilde zelfs '2G-beleid' invoeren, met alleen nog toegang tot openbare gelgenheden voor gevaccineerden en mensen die van covid waren genezen.

Met een vaccinatiepas kon de horeca open, was steeds het verhaal. Maar dat was een valse tegenstelling. Ook mét een vaccinatiepas konden mensen elkaar nog besmetten. Dat bleek ook in de praktijk: na de invoering van het coronatoegangsbewijs liep het aantal besmettingen alleen maar verder op en uiteindelijk volgde – in december 2021 – een derde lockdown.

Wat de coronapas wél heeft opgeleverd? Veel wantrouwen in de overheid en in vaccins, denken deskundigen. En dat is opnieuw geen wijsheid achteraf.

In september 2021 schreef Rosanne Hertzberger in haar *NRC*-column: 'Het basale vertrouwen in de overheid rondom coronamaatregelen staat hier op het spel. En niet alleen dat. Ook de vrijwillige aard van het vaccineren in Nederland wordt op de helling gezet, in ruil voor hooguit een paar procenten meer gevaccineerden.'

Of zoals viroloog Martin Kulldorff het formuleerde: 'Pushen om te vaccineren is ontzettend slecht voor de vaccinatiebereidheid, ook voor andere vaccins. Ik heb vele jaren ervaring met vaccinaties en wij wetenschappers hebben altijd keihard gewerkt om het vertrouwen in de veiligheid van vaccins te vergroten. Met resultaat: de vaccinatiebereidheid in westerse landen is erg groot. Ook de kleine groep fanatieke antivaxxers heeft dat nooit echt kunnen doen afbrokkelen. Maar een vaccinatiepaspoort of -plicht is schadelijker voor de vaccinatiebereidheid dan alles wat antivaxxers al decennia lang doen.'

Dalende vaccinatiegraad

De cijfers lijken Kulldorff gelijk te geven. Al voor 2020 daalde in Nederland de vaccinatiegraad, maar sinds corona, de campagne rond coronavaccins en het coronatoegangsbewijs gaat het extra hard. Daar waarschuwde minister Sophie Hermans afgelopen week nog voor (dezelfde Hermans trouwens, die een vaccinatieplicht in de kinderopvang wil).

Tijdens de laatste verhoorweek voor het zomerreces zal het, voorspel ik, veel gaan over de vraag of de overheid niet eerder of beter had moeten vaccineren. Maar de

grote vraag is natuurlijk: was de dwang van de overheid gerechtvaardigd? Niet alleen toen het ging over het toegangsbewijs en over de vaccinaties, maar gedurende de héle coronacrisis.

'De Covidstaat' *is overal verkrijgbaar – ook als E-book – zoals ook HIER.*

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*